

นโยบายการตรวจ : การลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑.๓ : แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

๑) การวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

หน่วยงานทางการศึกษาได้ดำเนินการสำรวจสภาพหนี้ จัดทำฐานข้อมูล และจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด และได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และข้าราชการบำนาญ ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยได้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

- จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อบูรณาการในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

- ประสานกับสถาบันการเงินในการประนอมหนี้สินครูด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพการเงินของบุคลากรแต่ละราย โดยให้มีเงินเดือนคงเหลือสุทธิหลังจากหักชำระหนี้ในแต่ละเดือนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ และประสานการจัดการให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับไฟแนนซ์ (Refinance) หรือรวมหนี้เป็นก้อนเดียวเพื่อลดภาระการผ่อนชำระหนี้จากหลายที่ โดยลดดอกเบี้ยให้ถูกลง ระยะเวลาผ่อนชำระยาวขึ้น สามารถชำระเงินต้นเพิ่มเติมจากเงินผ่อนชำระรายงวดได้

- จัดอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการวางแผนการใช้เงินและการเก็บออมเงินให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งปลูกฝังให้มีความรู้ สร้างวินัยการบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง โดยเฉพาะข้าราชการบรรจุใหม่จะรับการปฐมนิเทศในเรื่องวินัยด้านการเงินและการออมเงิน

๒) ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายฯ ตามจุดเน้นที่ ๑.๓

๒.๑) การดำเนินการตามแผนงาน/มาตรการเจรจาช่วยเหลือ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีการดำเนินการ ดังนี้

- ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวก และงานเลขานุการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

- รับเรื่องราวร้องทุกข์ ร้องเรียน เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา และส่งต่อข้อมูลแก่คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไข้ปัญหา

- เป็นศูนย์ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อบูรณาการในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- รวบรวมผลการกำกับติดตามการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

- รวบรวมผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สถานีแก้หนี้ครู) เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คล่องตัว และเป็นระบบ

๓. ประชาสัมพันธ์เชิญชวนครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อสมัครลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ พร้อมกรอกข้อมูลให้ครบถ้วน ผ่านโปรแกรมระบบออนไลน์ ระบบแก้หนี้ สพฐ. (DEBT OBEC) “โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ” ตามปฏิทินการรับลงทะเบียนในแต่ละรอบ

๔. ประชาสัมพันธ์การหักเงินเดือน เงินบำนาญให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการหักเงินเดือน เงินบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ อย่างเคร่งครัด และให้ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบอย่างละเอียดรอบคอบก่อนที่จะรับรองให้ผู้ได้บังคับบัญชากู้ยืมเงินทุกครั้ง

๕. ประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สถานีแก้หนี้ครู) ของข้าราชการครูที่ลงทะเบียนเข้าร่วม “โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ” ในแต่ละรอบ เพื่อตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น วิเคราะห์ปัญหาหนี้สิน และจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสีแดง (วิกฤติ) , กลุ่มสีเหลือง (ใกล้วิกฤติ) , กลุ่มสีเขียว (ปกติ)

๖. ประสานกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและสถาบันการเงินต่าง ๆ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการปรับโครงสร้างหนี้ การประนอมหนี้ และการรีไฟแนนซ์ (Refinance) หรือรวมหนี้เป็นก้อนเดียว ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพการเงินของบุคลากรแต่ละราย โดยให้มีเงินเดือนคงเหลือสุทธิหลังจากหักชำระหนี้ในแต่ละเดือนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐

๗. รายงานความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกวันที่ ๕ ของเดือนให้กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑. แจกเวียนหนังสือมาตรการช่วยเหลือ เพื่อแก้ปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับทราบ

๒. ได้ออกประกาศมาตรการและประชาสัมพันธ์ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทราบ เรื่อง การจัดสรรวงเงินให้กู้ยืมของเงินทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๓. มีการให้ยืมเงิน เพื่อใช้เป็นเงินเดือนให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในระหว่างรองบประมาณจัดสรร

๔. ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน โดยให้เข้าร่วมมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินของทางรัฐบาล

๕. จัดโครงการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรมส่งเสริมการเรียนรู้

๑. สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการวางแผนการใช้เงินและการเก็บออมเงินให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งปลูกฝังให้บุคลากรที่ได้รับการบรรจุใหม่มีความรู้และสร้างวินัยในการบริหารจัดการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาผ่านระบบ KHURU ONLINE ของสถาบันพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ทางการเงินและการบริหารจัดการหนี้ ดังนี้

- การพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการเงิน หลักสูตร “ครูรุ่นใหม่ หัวใจพอเพียง” สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุราชการ ๑ – ๕ ปี

- การพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการเงิน หลักสูตร “ครูไทยยุคใหม่ เข้าใจการเงิน” สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุราชการ ๖ - ๒๕ ปี

๒. ประสานการจัดการให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รีไฟแนนซ์ (Refinance) หรือรวมหนี้เป็นก้อนเดียวเพื่อลดภาระการผ่อนชำระหนี้จากหลายที่ โดยลดดอกเบี้ยให้ถูกลง ระยะเวลาผ่อนชำระยาวขึ้นสามารถชำระเงินต้นเพิ่มเติมจากเงินผ่อนชำระรายงวดได้

๓. ประชาสัมพันธ์การให้กู้ยืมเงินทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาและลดภาระหนี้สินที่มีอยู่เดิมเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว และเป็นข้อมูลเป็นทางเลือกสำหรับบุคลากรในการบรรเทาและลดภาระหนี้สินที่มีอยู่เดิม

๒.๒) การสำรวจสภาพหนี้ จัดทำฐานข้อมูล และจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด

หน่วยงานทางการศึกษาได้ดำเนินการสำรวจสภาพหนี้สินของข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และข้าราชการบำนาญในสังกัด โดยได้จัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

๑. กลุ่มสีแดง (วิกฤติ) หมายถึง ผู้ที่มีเงินเดือนคงเหลือสุทธิน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ หลังจากหักการชำระหนี้ และกำลังถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้

- เจรจากกับเจ้าหนี้เพื่อขอปรับโครงสร้างหนี้
- โกล่เกลี่ยเพื่อชะลอการฟ้องร้องดำเนินคดี
- โกล่เกลี่ยระหว่างพิจารณาคดี

๒. กลุ่มสีเหลือง (ใกล้วิกฤติ) หมายถึง ผู้ที่มีเงินเดือนคงเหลือสุทธิน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ หลังจากหักการชำระหนี้ และมีแนวโน้มจะเป็นหนี้วิกฤติ ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้

- เจรจากกับเจ้าหนี้เพื่อขอปรับโครงสร้างหนี้
- ควบคุมการรับรองเงินเดือนการให้กู้เพื่อควบคุมยอดหนี้

๓. กลุ่มสีเขียว (ปกติ) หมายถึง ผู้ที่มีเงินเดือนคงเหลือสุทธิมากกว่าร้อยละ ๓๐ หลังจากหักการชำระหนี้ (ผู้ที่มีหนี้เล็กน้อย) ถึงไม่มีหนี้สิน ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้

- พัฒนาความรู้ด้านการเงินและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓) ปัญหาอุปสรรค

๑. ดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและสถาบันการเงินมีอัตราดอกเบี้ยสูง ทำให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีเงินเดือนคงเหลือไม่เพียงพอต่อดำรงชีพ (เงินเดือนคงเหลือสุทธิน้อยกว่าร้อยละ ๓๐)

๒. สถาบันการเงินในจังหวัดไม่มีอำนาจในการลดอัตราดอกเบี้ย
๓. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินหลายแห่ง และมียอดหนี้มากเกินกว่าสถานีแก้หนี้จะสามารถดำเนินการช่วยเหลือได้
๔. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามียอดหนี้จำนวนมาก ทำให้สถาบันการเงินไม่รับรวมหนี้
๕. สถานีแก้หนี้และสถาบันการเงินได้รับข้อมูลหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่เป็นปัจจุบันและข้อมูลไม่ครบถ้วน ทำให้ไม่สามารถควบคุมหนี้สินให้เป็นตามระเบียบที่กำหนดได้
๖. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีหนี้บางราย ไม่เข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหานี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลหนี้สินของตนเอง

๔) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในภาพรวม

๑. รัฐบาลและหน่วยงานระดับกระทรวง ควรออกมาตรการในการแก้ไขปัญหานี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เช่น การลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและสถาบันการเงิน เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ให้สามารถปรับโครงสร้างหนี้ลดภาระการชำระหนี้ได้
๒. ระดับนโยบาย ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ เสริมสร้างวินัยและการวางแผนทางการเงิน
๓. นโยบายของรัฐบาลที่สั่งการลงมา ควรมีเงินงบประมาณเข้ามาสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวด้วย เพื่อให้สามารถนำไปแก้ไขปัญหานี้ได้ในระดับหนึ่ง เพราะข้าราชการบางรายมีหนี้สินจำนวนมากจนสถาบันการเงินไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ให้ได้

๕) รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

๑. เน้นการลงมือปฏิบัติจริง เข้าถึงรายบุคคล และสถาบันการเงินทุกแห่ง บนพื้นฐานความคิด “เอาใจเขาใส่ใจเรา”
๒. เผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการลดภาระหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

